

I llavors

Laura Garcia Caberol

NIUB. 16107954

Jaume Ros Vallverdú

Departament d'escultura

I approach my subjects as individuals of whom I'm making portraits in order to facilitate an anthropomorphic connection to a deep timescale otherwise too physiologically challenging for our brain to internalize. It's difficult to stay in Deep Time – we are constantly drawn back to the surface. This vast timescale is held in tension with the shallow time inherent to photography.

Abordo els meus temes com elements individuals de qui estic fent un retrat per facilitar una connexió antropomòrfica cap a una escala temporal més profunda (referint-se al temps geològic) per contra un repte fisiològic per a la nostra ment d'interioritzar. És difícil de mantenir-se en el temps profund- estem constantment fent-nos enrere. Aquesta vasta escala temporal està sospesa en tensió amb el temps superficial, inherent a la fotografia.

SUSSMAN, Rachel. The oldest living things in the world. 2014

ÍNDEX

Carta agraïments.....	7
Introducció.....	9
Abstract/Resum.....	10
Referents.....	12
Antecedents.....	18
Objectius.....	23
Marc conceptual/procés de treball.....	24
Conclusions.....	35
Bibliografia.....	39
Dades personals, contacte.....	42

CARTA D'AGRAÏMENTS

Volia donar les gràcies als meus pares per ajudar-me i donar-me suport, inclús en els projectes més bojos. A tothom que m'ha proporcionat material, els meus tiets Juan i Sisco, Alcarras comercial per a la construcció i Fruites Caberol. Als mestres de taller, sobretot al Jordi Torras que em va deixar ocupar un gran espai al taller. I al meu tutor Jaume Ros Vallverdú pel seguiment tant acurat que ens ha fet. Als meus companys, Alba Garcia, Marina Garcia i Tom Menéndez, per la paciència i les hores carregant els cercles de fusta de la meva escultura per la facultat. A la Raquel Sesmas per les classes d'enquadernació, i a l'Anna Bonfill per ajudar-me a plantar les plantes.

INTRODUCCIÓ

Sempre m'he considerat una persona curiosa. M'encanta provar nous materials, veure com responen i experimentar amb les formes. Des de l'any passat també he començat a tractar el tema de la mida. Volia crear una peça de gran format que dialogues amb les persones i que no fos merament contemplativa.

L'art vinculat amb la natura sempre ha estat una constant en el meu treball. A mi la natura em proporciona molts dels materials que utilitzo i es una font d'inspiració inesgotable. També em captiva un art més sostenible, es a dir, utilitzant materials reciclats per a la seva producció. En aquest cas he volgut relacionar les fustes de pi dels pallets de rebuig amb la germinació de les llavors.

Triar el departament d'escultura va anar directament relacionat amb el tutor. Jo havia parlat amb el meu tutor, Jaume durant la meva estada a Finlàndia, i ja li havia ensenyat quin era el meu projecte en aquell moment. A partir d'aquelles idees es va anar desenvolupant un projecte mes sòlid.

I llavors is a project that uses the unused *palet* wood as sculptural material. I went to my village to fetch the pieces of wood to create a more personal relationship with the sculpture. To enhance the sensation of reception I decided to build a spheric structure on human scale so that people could access.

Acording to the Wabi Sabi Philosophy, which refers to the beauty of old materials and the minimalism of the living enviroment, I built a zone of personal introspection with an entrance which invites to its exploration. The sunlight goes trough the irregular holes of the modular net, creating a combination of lights and shadows reflecting inside and changing during the day. This spheric construccion ends with a circular opening that allows you to see the sky and the trees branches.

KEY WORDS

Nature, wood, modular net, sphere, recycled material, introspective zone.

ABSTRACT

I llavors és un projecte que utilitza la fusta en desús dels palets com a material escultòric. Vaig anar a buscar les fustes al meu poble per crear una relació més personal amb l'escultura. Per incrementar la sensació d'acolliment vaig decidir fer una estructura esfèrica de gran format en la qual les persones poguessin entrar.

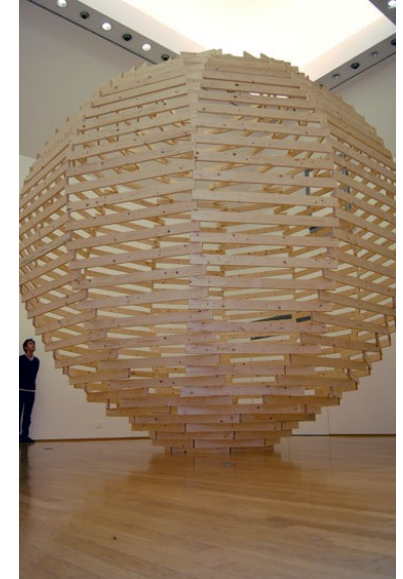
Seguint la filosofia Wabi Sabi, referent a la bellesa dels materials vells i el minimalisme en els habitatges, he construït un espai d'introspecció personal amb una obertura que invita a la seva exploració. Els raigs del Sol passen a través dels espais irregulars de la xarxa modular, creant així, un joc de llum i ombres a l'interior que va canviant durant el dia. La construcció esfèrica culmina amb una obertura circular que deixa veure el cel i les branques dels arbres.

PARAULES CLAU

Natura, fusta, xarxa modular, esfera, material reciclat, espai d'introspecció.

RESUM

REFERENCES

Imatges de la instal·lació i procés de construcció d'una esfera de fusta. Artcourt Gallery, 18 Nov-13Dec, 2008

AENEAS WILDER

Wilder va néixer a Escòcia el 1967, va estudiar escultura a Edinburgh College of Art i Duncan of Jordanstone College of art a Escòcia, tot i que actualment viu al Japó. Té una predilecció per la fusta en els seus dissenys, que majoritàriament consisteixen en construccions molt arquitectòniques utilitzant l'espai.

Les seves escultures imiten formes geomètriques i de la natura. Es construeixen a partir de llistons de fusta apilats un sobre l'altre. En cap cas utilitza adhesius, només l'equilibri i la força de la gravetat. Això dota a l'obra d'una vulnerabilitat i no permanència, amb la que l'artista juga al final de les exposicions, organitzant un esdeveniment per fer caure l'obra.

El considero un referent en la meua obra per la simetria que sempre està present en la seva obra. Opino que això és possible gràcies als plànols a escala real, pràctica que posteriorment he aplicat al meu treball. Finalment la manera com mostrava, però també amagava l'interior de la peça, ha sigut un joc que he utilitzat en el meu projecte.

Transarquitectonica, 2014, Museu de Arte Contemporanea da Universidade em Sao Paulo.

HENRIQUE OLIVEIRA

Oliveira va néixer a Ourinhos, Brazil , 1973. Va estudiar comunicació social, però al 1997 va començar una carrera autodidàctica en la pintura. Després d'un any va fer la seva primera exposició en un bar de la ciutat. Això li va servir com a trampolí per estudiar un curs de Belles Arts.

Tot i que ell provenia d'una educació pictòrica la matèria el va captivar. Va començar fent capes de tela i afegia sorra per donar-li textura. Ràpidament va incorporar les tires de fusta capejades com si fossin pinzellades o plecs de carn humana. Això li va proporcionar una marca com artista, que el va propiciar a guanyar nombrosos premis i un reconeixement mundial.

Transarquitectonica és una de les obres de l'artista que més em va captivar. Està construïda amb *tapumes* un material molt barat utilitzat per enfosquir habitacions en la construcció. Les instal·lacions normalment ocupen la major part de l'espai d'exposició, i l'espectador és benvingut a explorar l'interior cavernós.

The reading nest, 2013. 4 metres d'alt per 11 de diàmetre aprox.

MARK REIGELMAN

Mark A. Reigelman és un jove artista de Brooklyn especialitzat en instal·lacions i art públic. Va estudiar escultura i disseny industrial a Cleveland Institute of Art i Advanced product design a Central St. Martin's College of Art and Design. Els seu projecte Manifest Destiny va ser escollit com un dels top 50 projectes d'art públic al 2011.

L'artista té una obra molt diversa, però jo he escollit aquesta, tant pel material com pel marc conceptual. És una instal·lació temporal al Eastman Reading Garden (pati de lectura) de la biblioteca pública de Cleveland. L'obra està inspirada en el pati, com a refugi del centre de la ciutat. També amb els arbres i els mussols com a símbols de fonts de coneixement.

El material utilitzat prové en gran part de les fustes sobrants de la indústria de la ciutat. És van utilitzar unes 10.000 fustes de palet per fer una estructura de 4 metres d'alt per 11 metres d'amplada. Les fustes es van pintar d'un color daurat en l'interior i part de l'exterior.

Solid and shattered sphere, mides variables

BRENT COMBER

Comber és un artista/artesà de la fusta. És originari de Vancouver, Canada, on forma part de la quarta generació de fusters. Les seves obres parlen de l'espai no com una localització física, sinó com una experiència o un moment en el temps. Aconsegueix d'una manera tangible transportar a les persones cap a la seva infantesa, fa sentir estabilitat en les seves vides amb la intenció de calmar-les.

Una esfera representa un objecte geomètric en el qual tots els punts tenen la mateixa distància del centre. Com una imatge simbòlica, representa les tres dimensions de la terra, el cel i l'univers.

L'última sèrie d'esferes explora la curiositat per la formació de la fusta. Inclou dos dissenys: solida i per peces. Com l'artista, jo també em sento en aquest punt d'inquietud sobre com reacciona la fusta, com es formen els nusos i les vetes. És per aquest motiu que vaig triar un artesà com a referent.

WABI SABI

Durant la meua estada Erasmus a Finlàndia vaig conèixer la talla japonesa (semblant a la xilografia) i amb aquesta la filosofia Wabi-sabi¹. A occident s'anomenaria una corrent estètica. A partir d'aquest moment vaig intentar aplicar al màxim aquesta filosofia/estètica a la meua obra.

Wabi-sabi és la mirada japonesa davant la vida, entenent una estètica minimalista que creix amb força, mentre retalla distàncies i elimina allò que no és essencial.

ANDO, Tadao. Wabi Sabi. 1992

El wabi-sabi és l'art japonès de trobar la bellesa en les imperfeccions i aprofundint en la natura. Acceptant el cicle natural de créixer, decreixer i morir. És simple i lent. Wabi-sabi respon als mercats de segona ma i no a les galeries; fusta vella i no parquets; paper d'arròs i no vidre. Celebra les esquerdes i clavilles i totes les altres marques que el temps, la meteorologia i l'ús li donen. Ens recorda a tots nosaltres que som transitoris en aquest món, igual que els nostres cossos. A través del Wabi-sabi aprenem a apreciar les taques en la fusta, l'òxid i les vores esfilagarsades, i el pas del temps que aquest representen.

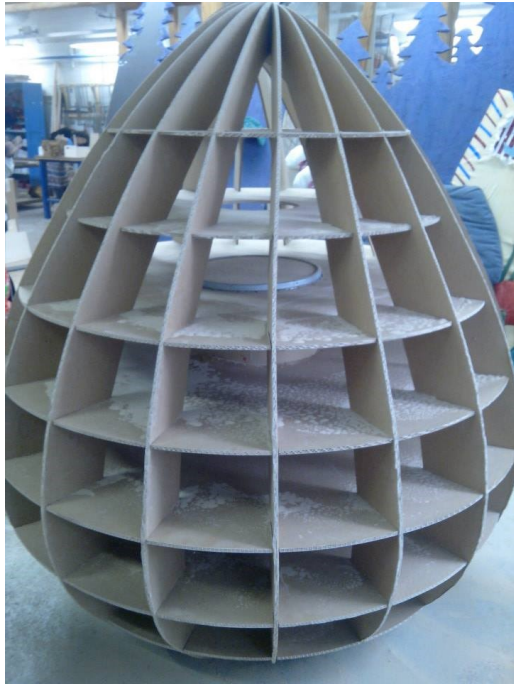
Daisetz T. Suzuki, una autoritat en budisme Zen i un dels primers en interpretar la cultura japonesa per als occidentals, va descriure el wabi-sabi com “una apreciació activa de l'estètica de la pobresa” entenent pobresa en un sentit més romàntic de la paraula. “Wabi significa estar satisfet amb una simple barraca, una habitació amb dos o tres tatamis, com la cabanya de fusta de Thoreau²” i continuava “i amb un plat de verdures agafades dels camps veïns, i potser escoltant com cau la pluja de primavera”. Remarca la diferència de voler o haver de viure amb poc. És com una elecció de vida, i mai una imposició de la vida.

En el món de la decoració, el wabi-sabi va inspirar el minimalisme que celebrava les persones per davant de les màquines. Refusava les possessions i trobava bellesa en les coses fetes a mà, de tons càlids i naturals, fins i tot els objectes que formaven part dels avantpassats. Els materials li donen una calidesa natural a una cosa minimalista i calculada.

En aquest apartat vull mostrar tant les obres, com les experiències, que dins la meva trajectòria m'han influenciat per fer la peça final.

L'estada Erasmus a Finlàndia em va aportar noves tècniques i coneixements. Una manera diferent de tractar el material, i sobretot la idea de les dimensions.

ANTECEDENTS

THE BIG EGG,

175cm alt. Finlàndia, 2014

Projecte escultòric realitzat a la universitat de Finlàndia durant l'estada Erasmus.

Formava part d'una instal·lació sonora en una de les galeries de la universitat. Constava d'una gravadora i altaveus instal·lats dins l'estructura, que reproduïen a temps real el que passava a fora.

La peça es va quedar en una zona de descans de la universitat. Li vaig enganxar pàgines de llibres per engrescar a la lectura.

Amb aquesta obra volia parlar dels meus propis orígens. Amb les connotacions òbvies d'un ou, però també com a monòlit que referència el meus antecessors. La gravadora reproduïa els sons del present, que és el punt on jo em trobava, i també anava canviant amb el transcurs del temps.

Land Art, naturaleza como material escultórico, interactuando con la esencia cambiante del paisaje. El proceso de creación de sus obras se vincula al proceso de crecimiento de la naturaleza

MOLINA, César, A. *Andy Goldsworthy. En las entrañas del árbol.* 2007 pag, 9

CRISALIDA,

120cm alt. Barcelona, 2014

Escultura feta amb llana feltrada i teixida a mà. S'instal·la penjada amb una corda i acompanyada d'un llibre ple de paraules, simbolitzant el temps del procés creatiu.

Entenc aquesta obra com una continuació de l'anterior. Torno a parlar d'una manera simbòlica de jo mateixa. La crisalida es un lloc de naixement i maduració. És volia transportar a l'espectador a una infància de calidesa feta amb un material com la llana natural.

El llibre que l'acompanya és una manera de plasmar el procés creatiu d'una manera més simbòlica. A cada pàgina hi ha totes les paraules que em venien a la ment metre treballava, ordenades alfabèticament.

Des d'un bon principi els objectius d'aquest projecte han sigut tres: Fer una peça que es relaciones amb la natura, utilitzar fustes del meu poble i crear una obra de gran format.

Per aquest treball volia potenciar el vincle de la natura amb els humans. Utilitzant fustes de rebuig donava una segona oportunitat a un material natural, que per una part ja havia perdut la vida, però que encara conservava l'encant d'allò que és vell. Volia convertir la meva peça en una "obra viva" plantant llavors al voltant de l'obra. Són aquella part de naixement i d'esperança. Un factor més incontrolable de l'escultura, i que la doten d'una certa espontaneïtat.

El vincle de la natura amb els humans el volia concretar fent una peça de gran format. Amb una entrada perquè la gent pogués passar l'estona dins, creant així un espai de meditació i reflexió. Pretenia vincular el meu treball al Land Art sense perdre la meva identitat i el territori d'on provinc.

Utilitzar material procedent del meu poble anava lligat amb utilitzar materials naturals. Jo no visc al mig del bosc, ni en un petit poblet, però sí que provinc d'un poble agricultor i ramader. Part de la meva família té arbres fruiters i l'accés a la fusta es fàcil i gairebé quotidià. Així que en un treball conclusiu com és aquest volia crear un vincle entre aquestes dues realitats de la meva vida

Qui perd els orígens, perd identitat.

RAIMON, Jo vinc d'un silenci. 1975

OBJECTIUS

“Las primeras plantas arbóreas, las primeras que produjeron madera, aparecieron hace 420 millones de años y no se alzaban del suelo más de cinco centímetros”

PARREÑO, José,. M. *Dar tiempo al tiempo*, 2007 Pag, 15

MARC CONCEPTUAL I

PROCÉS DE TREBALL

Mai hagués pensat que acabaria treballant amb la fusta dels palets rebutjats. No les vaig tenir totes fins que ja vaig haver tallat la meitat de la primera pila.

En un primer moment volia fer l'esfera amb els troncs sobrants de la poda. Jo formo part d'un poble agricultor, per tant, no suposava un problema l'accés a la fusta. Però quan vaig veure la quantitat de fusta que és necessària, i que amb la poda no n'hi hauria prou, no em va semblar ètic haver de tallar arbres per fer una obra d'art.

En la plenitud de cada estación siempre se encuentran avisos de la opuesta: brotes en invierno, hojas secas en plena primavera las divisiones del transcurrir del tiempo, en días, en estaciones, ocultan el hecho de su continuidad entrelazada.

PARREÑO, José., M. Dar tiempo al tiempo, 2007 Pag, 14

Un dels objectius de la peça va ser que tingués un lligam emocional amb la meva terra. Aquest vincle el vaig voler crear amb el material. Per aquest motiu vaig anar a buscar les fustes dels palets a la meva família. Primer vaig utilitzar palets d'envàs perdut de la construcció i després fustes sobrants dels palots trencats de la fruita. Aquestes fustes es van tallar amb una caladora i una ingletadora, i polides amb paper de vidre, fins arribar a tenir uns mòduls desiguals de fusta. Les dimensions eren d'entre 40 i 45 cm de llarg, entre 10 i 12 cm d'amplada i un gruix constant de 2 centímetres. El gruix invariable facilitava que el creixement de la peça fos regular.

Paral·lelament amb la construcció de l'escultura vaig realitzar un treball de plànols arquitectònics sobre el muntatge i l'assemblatge de la esfera. En el primer plànol (Fig 1) es pot veure la planta de l'esfera amb les acotacions de l'entrada. En el segon plànol (Fig 2) mostro l'alçat amb diverses anotacions com: el número de capa, les fustes utilitzades en cada capa i els centímetres de diàmetre. Per últim hi ha un plànol (Fig 3) d'esfera sencera amb el forat d'entrada, on es pot veure les anotacions d'altura de l'esfera completa amb la secció tallada de la base i els diàmetres de l'orifici d'entrada.

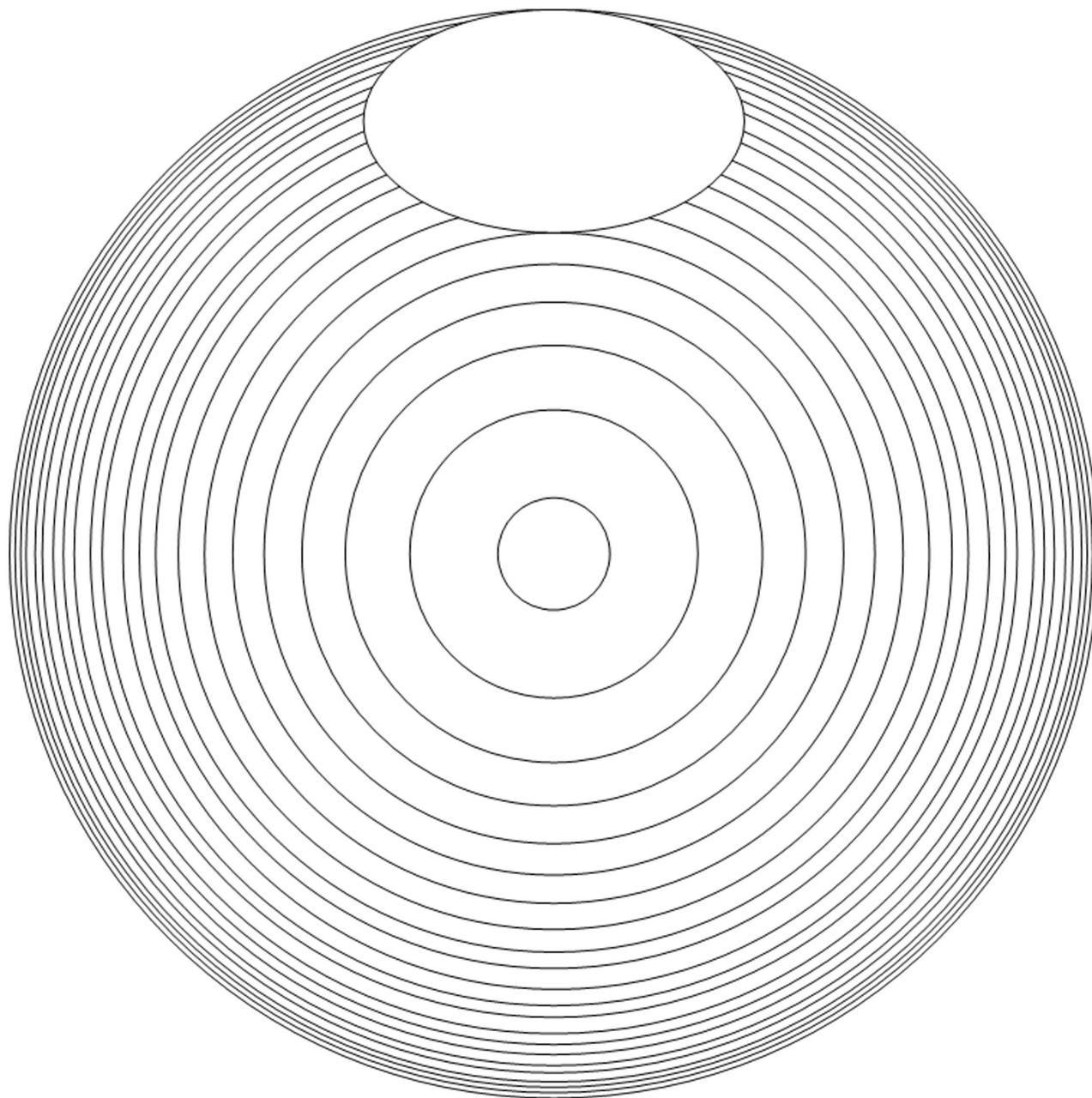
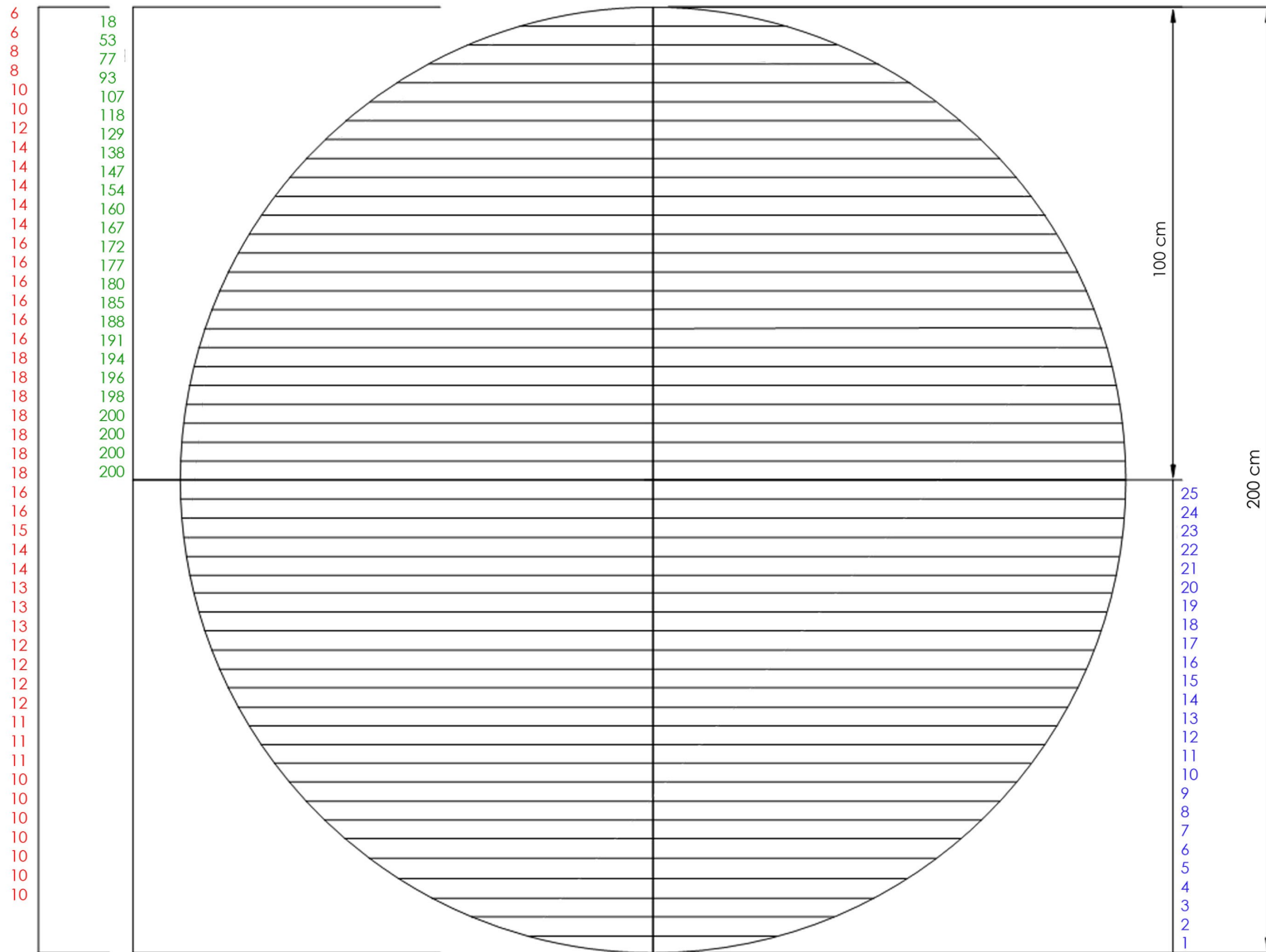

Fig. 1
planta de l'esfera amb les
acotacions de l'entrada.

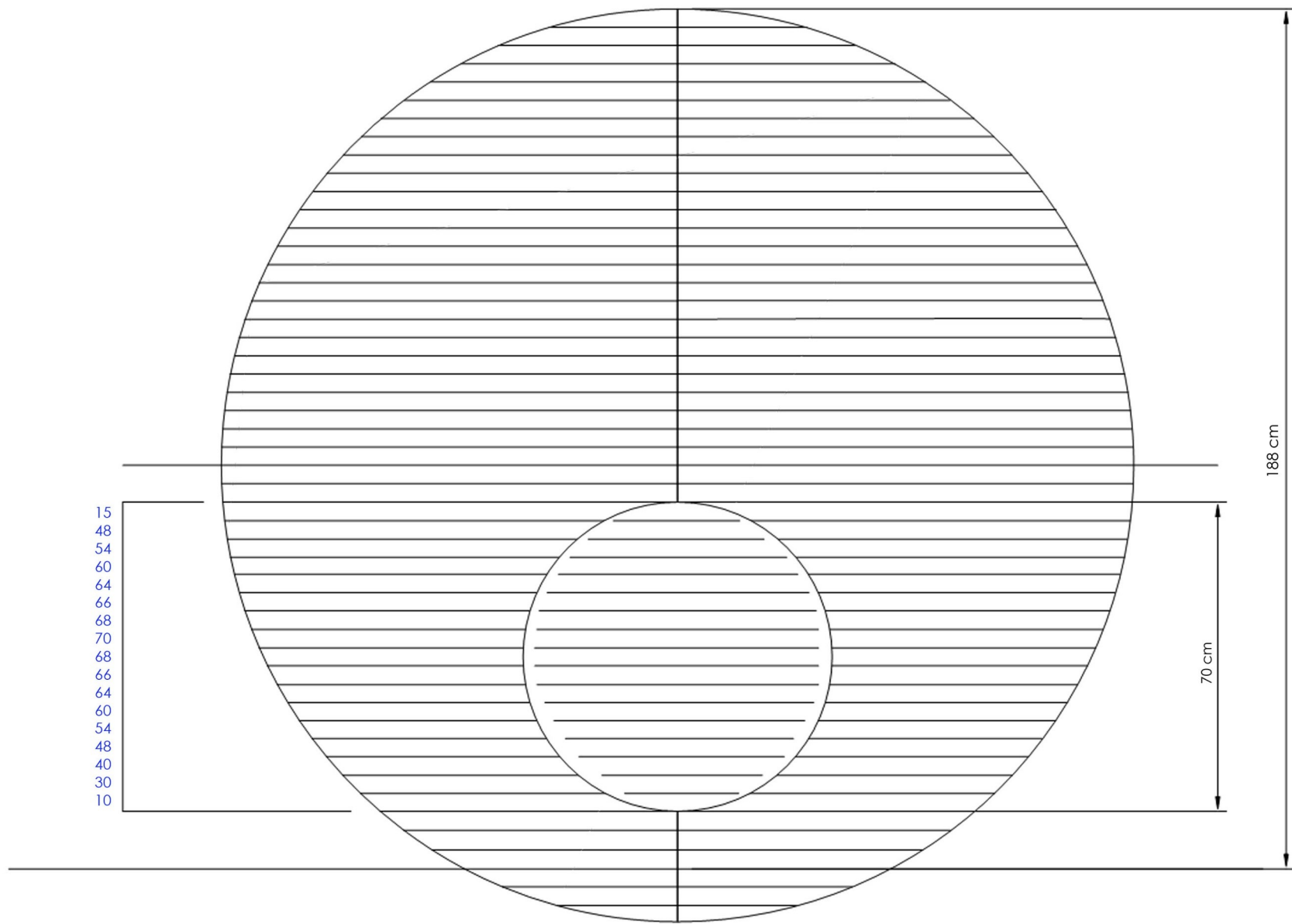

■ Nº de fustes utilitzades per capa

■ Diàmetre de la capa

■ Nº de capa

Fig. 2

- 15
- 48
- 54
- 60
- 64
- 66
- 68
- 70
- 68
- 66
- 64
- 60
- 54
- 48
- 40
- 30
- 10

Centímetres extrets per capa

Fig. 3

La metodologia de treball per realitzar l'esfera va ser molt mecànica. Vaig passar el primer plànol a escala real amb un paper craft de 2m². D'aquesta manera el muntatge de les capes (Fig 4) va ser més senzill i fidel. Amb el plànol a escala real al terra, anava col·locant els mòduls de fusta al voltant del cercle que pertocava, alternant els finals d'aquests un sobre l'altra (Fig. 5). Quan ja estava la disposició feta ho collava amb cargols de 4cm, dos per a cada unió. Aquests cargols són d'un color bronze que s'integra molt bé amb la fusta. Per la construcció total de la peça es van arribar a utilitzar més de 1000 cargols i 605 mòduls de fusta.

El creixement de l'obra era per capes paral·leles. Es a dir, quan ja hi havia tot un cercle collat s'apilava sobre l'anterior i així successivament. Aquesta xarxa irregular que teixeixen els mòduls de fusta, deixen passar la llum creant unes ombres captivadores a l'interior. Hi ha una entrada circular a ras de terra, un buit de 70 cm de diàmetre on els cercles s'han tallat progressivament. L'esfera acaba amb un cercle d'uns 40cm de diàmetre que ofereix la possibilitat de veure l'exterior. (Fig, 6)

Pretende evocar sensaciones de tranquilidad en el ruidoso ambiente urbano que lo rodea, ejercitando a la vez de jardín privado y espacio público.

KAN, Syosai, *Design yoji sasaki landscape architect*, Pag, 47 2009

Les primeres proves referents a la instal·lació de la peça, és van fer abans de setmana santa per poder observar les reaccions de la fusta col·locada a la intempèrie. També és volia observar el creixement de les llavors en l'hàbitat. Primer es van agafar quatre barres de ferro d' 1cm de diàmetre per 100cm de llarg, i es van doblegar formant una U amb un dels cantons més llarg. Aquesta peça subjectava els quatre mòduls del primer cercle que tocaven al terra com si fos una grapa (Fig, 7) i proporcionava solidesa al conjunt.

Fig. 4
Plànol a escala real amb els mòduls
de fusta.

Fig. 5
Detall de les unions amb dos cargols al-
ternant un mòdul a sobre i un a sota.

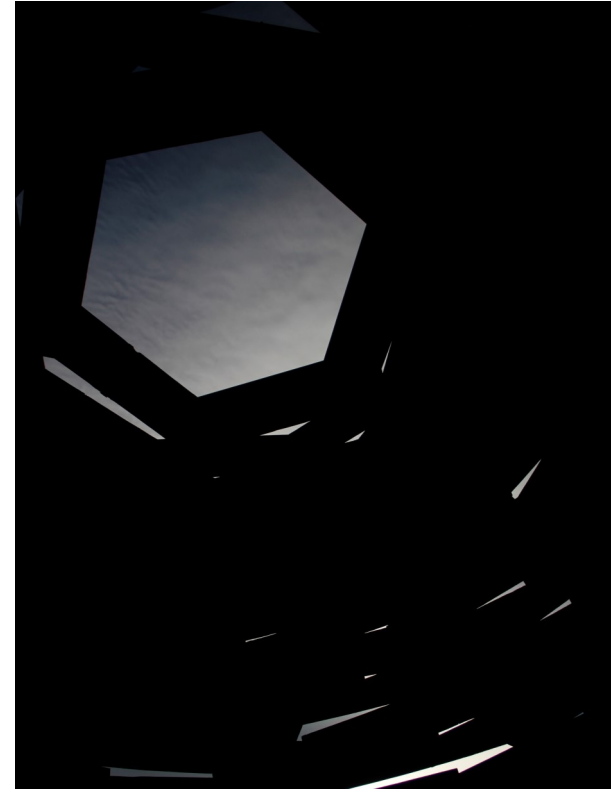

Fig. 6
Detall del forat superior.

Fig. 7

Barres de ferro en forma de U que aguanten la base de l'estructura.

Fig. 8

Paquets de tres capes collades al taller abans de sortir a muntar al jardí.

Fig. 9

Imatge de com es collava un paquet amb l'altre.

Vaig preparar paquets de tres capes que es collaven al taller amb cargols de 10 cm, (Fig. 8) i posteriorment s'anaven portant cap al lloc escollit on també es collaven entre ells. (Fig. 9) L'escultura es va instal·lar al pati interior de la universitat, just davant de l'annex d'escultura. Allí es trobava en un entorn més natural, amb arbres i un terra de gespa.

Los animales dominan con soltura el espacio y los vegetales dominan el tiempo.

GOLDSWORTHY, Andy . *En las entrañas del árbol.* 2007 pag, 16

La instal·lació definitiva és va desplaçar uns metres, on hi havia menys desnivell de terra. El muntatge aquest cop no va ser per paquets, sinó que es va separar capa per capa. Hi va haver un aprenentatge del procés en el qual vaig entendre que la construcció al taller havia sigut per capes, per tant, per salvar els errors de simetria era millor instal·lar l'esfera pas a pas (Fig, 10). El que finalment va propiciar una forma més perfecta va ser el fet de no collar res fins al final, i així, amb l'ajuda dels companys, anàvem movent les capes per aconseguir la forma desitjada. Miràvem amb una certa distància on hi podia haver un error i mentre uns quants aixecaven les capes superiors un altre col·locava correctament els mòduls per aconseguir una forma esfèrica més acurada

Les llavors esperen les condicions idònies per començar a créixer. S'han trobat llavors que s'han esperat més de 2000 anys a néixer.

Science mag. 2008

Fig, 10.
Cercles ordenats al pati d'escultura.

CONCLUSIONS

Després d'haver estat cinc mesos treballant en un projecte és molt fàcil perdre l'objectivitat. S'han de prendre moltes decisions difícils i aprendre i desaprendre dels propis errors i coneixements adquirits. Tanmateix finalment em sento satisfeta del projecte.

El conjunt de l'esfera es força sòlid i la xarxa modular de fusta té unes formes molt interessants; tot i que hi ha alguns errors en la construcció o que visualment de vegades no és del tot esfèric, l'objectiu de crear un espai interior d'introspecció, jugant amb les llums matisades i l'obertura superior s'ha complert.

Durant el procés han hagut dos moments d'incertesa, el primer va ser en decidir que es canviaria l'emplaçament final de la peça i el segon en decidir que ja no es farien més intents per fer germinar llavors. La primera va ser una decisió voluntària i, al meu parer, correcta. En fer el canvi va haver-hi un aprenentatge constructiu i tot el conjunt va quedar més estable. La integració en l'espai també es va fer més visible, entre arbres i vegetació. Per altra banda el tema de les llavors va ser impossible de fer-les créixer en un espai públic amb tanta afluència de gent.

BIBLIOGRAFIA

¹WABI SABI.

Wabi-Sabi, són dos paraules que existeixen des de fa segles a la cultura japonesa, però separades. “Sabi” es molt més antiga. És troba per primer cop en la poesia japonesa del segle VIII, i significava “estar desolat”.

Al segle XII ressorgeix com una nova idea “tenir plaer de la vellesa, decoloració i soledat” també referint-se a “la bellesa de les coses desolades”.

Gairebé quatre-cents anys més tard, al segle XV, “wabi” sorgeix com un paraula per descriure la nova estètica i sensibilitat de la cerimònia del té. Durant els cent anys següents wabi està molt de moda.

Durant la segona mitat del segle XX, gran part de la població utilitzava la paraula wabi mentre d’altres preferien sabi, per descriure la mateixa cosa. Fins i tot alguns les intercanviaven, perquè no es trobaven satisfets amb la definició.

Avui en dia tothom utilitza la paraula composta wabi-sabi, tot i que la seva definició continua sent una mica ambigua

²CABANYA DE TOREAU

Preocupado por lo que creía que era una crisis moral, Thoreau abogó por la vida sencilla y la contemplación de la naturaleza como un camino para lograr la plenitud y la tranquilidad. Fue a los bosques porque quería "enfrentar sólo los hechos esenciales de la vida, y ver si podía aprender lo que ella tenía que enseñar, no fuera que cuando estuviera por morir descubriera que no había vivido (...)".

"Quise vivir profundamente y extraer toda la médula de la vida, vivir en forma tan dura y espartana como para derrotar todo lo que no fuera vida, cortar una amplia ringlera al ras del suelo, llevar la vida a un rincón y reducirla a sus menores elementos...". Para conseguir lo que llamó en *Walden* "extraer toda la médula de la vida", Thoreau se retiró al bosque junto al lago Walden, un paraje natural a 3 kilómetros de su casa en Concord, Massachusetts.

Construyó con sus manos la pequeña cabaña donde viviría y trabajaría en esa época y, de la experiencia, surgiría *Walden, la vida en los bosques*. La cabaña de Thoreau, con unas dimensiones de 10 por 15 pies (13,94 metros cuadrados), era de madera con chimenea tradicional de piedra, tejado a dos aguas y dos ventanas. Contenía cama, mesa, escritorio y tres sillas.

Su obra reflejó la sencillez de una vida frugal, rodeada de naturaleza, influenciada por el panteísmo y la filosofía clásica

LLIBRES.

ALBELDA, José Luís. *La construcción de la naturaleza*. [València] : Direcció General de Promoció Cultural, Museus i Belles Arts. Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, cop. 1997 ISBN 8448216911

ASENSIO, Paco. *Design garden*. Barcelona: TeNeus Publishing group, cop. 2005 ISBN 3823845241

ASENSIO, Paco. *Nuevas tendencias en maquetación y diseño editorial*. Barcelona: Maomao Publicacions, cop. 2010 ISBN 9788496805644

BOETTGER, Suzaan. *Earthworks*. Berkeley [etc.] : University of California Press, cop. 2002 ISBN 0520221087 (tela)

Die Sammlung Marzona : arte povera, minimal art, concept art, land art : Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien im Palais Liechtenstein, 14 jun 1995 – 17 septembre 1995. Wien : Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig, 1995 ISBN 3854151721

ECO, Umberto. *Como se hace una tesis* . Barcelona: Gedisa, cop, 2001 ISBN 9788474328967

FLAM, Jack. *Robert Smithson: The collected writings*. Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press. cop, 1996 ISBN 0520203852

GOLDSWORTHY, Andy. *Enclosure*. London : Thames & Hudson, 2007 ISBN 9780500093368 (cart.)

GOLDSWORTHY, Andy, *Andy Goldsworthy (En las entrañas del árbol) : 2 octubre 07–21 enero 08, Palacio de Cristal, Palacio del Retiro, Madrid* : Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, cop. 2007 ISBN 9788480263450

HAPPEL, Sthefen, *Deep time and shalow time: Methafor for conflicts and cooperation in the natural science*. Online: Taylor Francis, cop. 2008 DOI: 10.1080/10848779608579638

LAITENEN, Kari, **MOILANEN**, Tuula, **TANTTU**, Antti. *The art and Craft of woodblock printmakink*. Helsinki: Aalto ARTS Books, cop, 2013 ISBN 9789526051024

LAPAYESE, Concha i **GAZAPO**, Dario. *La construccion del paisaje: entre la interioridad y la exterioridad*. Navarra: DAPP Publicaciones juridicas, cop. 2009 ISBN 9788492507171

LEFTERI, Chris. *Wood*. Suissa: Rotovision SA, cop. 2002 ISBN 8480766204

MILES, Malcolm. *Art, space and the city. Public art and turbant futures*. Abigdon, Oxon: Routledge, cop. 1997 ISBN 0415139422

MINGUET, Josep.M. *The layout look book. Guia visual del diseño y maquetación*. Barcelona: Instituto Monsa de Ediciones, cop. 2007 ISBN 8496823229

OLDEMBURG, Claes. *Escultura, potser = Escultura, tal vez : [Fundació Joan Miró, 23 març -3 juny 2007] / Claes Oldenburg, Coosje Van Bruggen.* [S.l.] : Skira ; Barcelona : Fundació Joan Miró, cop. 2007 ISBN 9788493473037

PEREZ_ORAMAS, Luis. *An atlas of drawings.* Published: TRansforming chronologies: an atlas of drawing, jan, 26-Oct, 2 cop. 2006 MOMA Ne York ISBN 0870706675

SLAVID, Ruth. *Arquitectura en madera.* Londres: Laurence King publishing, cop. 2005 ISBN 8498010276

TIBERGHIEU, Gilles A. *Land art.* Paris : Carré, cop. 1993 ISBN 2908393182 (cart.)

TURRELL, James. *Air mass.* London: South Bank Centre, cop. 1993 ISBN 185332101X (tela)

WEBS.

COMBER, Brent. (Pàgina web de l'artista). Art (En línia) consulta feta el 20/4/2015. Disponible a: <http://www.brentcomber.com/art/>

House of contemporary art. En artists, Aeneas Wilder(En línia) consulta feta el 4/4/2015 Disponible a: <http://www.z33.be/en/artists/aeneas-wilder>

JOBSON, Christopher. This is colossal. Art (En línia) 29/5/2014. Consulta feta el 4/4/2015. Disponible a: <http://www.thisiscolossal.com/2014/05/henrique-oliveira-wood-tunnels/>

KOREN, Leonard. Global oneness project. The beauty of wabi-sabi,(En línia) consulta feta el 4/4/2015. Disponible a: <https://www.globalonenessproject.org/library/articles/beauty-wabi-sabi?gclid=CKStvraFkcICFaMewwodz6oA0Q>

Noble Harbor. Tea, chado, whats wabi sabi, (En línia) 1/1/1992. Consulta feta el 4/4/2015. Disponible a: <http://www.nobleharbor.com/tea/chado/WhatIsWabi-Sabi.htm>

REIGELMAN, Mark. (pàgina web de l'artista). Inici (en línia)consuta feta el 20/4/2015. Disponible a: [ttp://www.markreigelman.com/#mi=1&pt=0&pi=3&s=4&p=-1&a=0&at=0](http://www.markreigelman.com/#mi=1&pt=0&pi=3&s=4&p=-1&a=0&at=0)

Science mag (En línia)<http://news.sciencemag.org/archaeology/2008/06/ancient-palm-resurrected-2000-year-old-seed>

Smithsonian National Museum of African art , Oliveira, (en línia) consulta feta el 9/5/2015. Disponible a :<http://africa.si.edu/exhibits/dialogue2/oliveira.html>

Wilder, Aeneas (Pàgina web de l'artista). Exhibitions, (En línia)consulta feta el 4/4/2015. Disponible a: <http://www.aeneaswilder.co.uk/>

Laura
Garcia Caberol
47904361F

7-9-1993
C/Major 100 25180
Alcarràs, Lleida

Laura_alcarras@hotmail.com
622000143

CONTACTE